UVODNIK

Ovaj broj "Hereticusa" bavi se stanjem u savremenoj srpskoj književnosti, bolje reći pitanjima književnog vrednovanja. Postoji li potreba za preispitivanjem postojećih književnih vrednosti? Da li će vrednosti uspostavljene u vreme komunističke diktature i sa ideološkim predznakom biti stavljene pod lupu objektivne kritike? Kakav je stručni i moralni profil današnjih književnih kritičara? Ko i kako dodeljuje književne nagrade i priznanja?

Na ova pitanja, u rubrici Tema broja*, odgovaraju pisci i književni kritičari Saša Ćirić, Boško Tomašević, Srđan Simeunović Sendan, Ratomir Damjanović, Labud Dragić, Vujica Rešin Tucić i Marinko Arsić Ivkov. Ovom temom bave se i autori tekstova koje objavljujemo u okviru drugih redovnih rubrika. Publicista Aleksandar A. Miljković u rubrici* Istraživanja *analizira jedno malo poznato delo Borisava Stankovića – život poznatog pisca u okupiranom Beogradu i posledice koje je trpeo nakon oslobođenja. Nakon rubrike* Tokovi *i pledoajea "Za pluralizam" Danila Kiša, u* Ogledima *pisac Slaven Radovanović, analizirajući delo slikara Milomira Romanovića, daje anatomiju represije prema umetnicima i njihovim delima koju vrše lokalni moćnici. Na primeru jednog provincijskog grada autor pokazuje kako se palanački mentalitet udružen sa političkom moći obračunava sa svojim najvećim neprijateljem – slobodnim duhom i autentičnom umetnošću. Taj grad je u velikoj meri paradigma savremene Srbije.*

Zaključak koji proizlazi iz ovih tekstova je, nažalost, veoma sumoran. Tamo gde je trebalo da promene budu najdublje, one su najpliće. Umesto da svojim primerom bude pokretač i predvodnik ostalih promena u društvu, naša književna kritika, uključujući i onu univerzitetsku i akademsku, postala je kočnica tih promena, zagovornik statusa quo i bastion u celom svetu odavno porušenih mračnih totalitarističkih "ideala". Klanovi, osrednjost, sitni interesi, palanački mentalitet, beskrupuloznost, nepostojanje osećanja odgovornosti za javnu reč – to su pojmovi koji u najkraćem karakterišu one koji u Srbiji vrednuju književna dela i stvaraju današnju sliku srpske književnosti.

Marinko Vučinić u rubrici Zbivanja *polemiše sa zagovornicima ideje o genocidu nad Muslimanima u Srebrenici i zalaže se za uravnotežen i nepristrasan pristupa prema zločinima i stradanjima u bosansko-hercegovačkom građanskom ratu. U rubrici* Pogledi*, Obrad Stanojević, profesor Pravnog fakulteta u Beogradu, na zanimljiv način osvetljava Ser-*

vantesov roman, da bi na kraju pomoću njega stigao do "filozofije" palanke. Književnik Ivan Ivanović u rubrici Polemike *tekstom "Srbijanac" polemiše sa stavovima advokata Dragoljuba Todorovića i osporava njegovu tezu o povezanosti ideja Stevana Moljevića i četničkog pokreta Draže Mihailovića sa "Memorandumom" SANU i potonjim ratnim zbivanjima. Autor, naprotiv, pokazuje kontinuitet poslednjih ratnih zbivanja sa ideologijom i praksom komunističke Srbije i Jugoslavije i u ovima vidi uzrok najnovijeg građanskog rata i stradanja.*

Tema razgovora Srđana Simeunovića Sendana sa Vladimirom Arsenijevićem u rubrici Intervjui *takođe je savremeni književni trenutak Srbije. "Hereticus" nastavlja sa objavljivanjem serije intervjua "Poruke i pouke srpskog oktobra" koje je Silvija Nadjivan vodila sa učesnicima u pružanju otpora režimu Slobodana Miloševića i u borbi za demokratske promene u Srbiji. U ovom broju g-đa Nadjivan razgovara sa Gordanom Čomić, funkcionerom Demokratske stranke, i Ivanom Đorđevićem, nekada, kako sam sebe naziva, "profesionalnim revolucionarom", danas službenikom ministarstva.*

U rubrici Dosije *Jovica Trkulja obrađuje slučaj Dragoljuba Ignjatovića – od verbalnog delikta i optužbe do suđenja i presude. U rubrici* Osvrti, prikazi, recenzije *Marinko Arsić Ivkov piše o životu i delu Spasoja Šejića, pisca koji je ostavio značajno književno delo a stradao je kao žrtva "udružene" represije – politike, lokalnih moćnika i oficijelne književne kritike. Nakon tog, sledi osvrt na decenijama zabranjeni film Jovana Jovanovića "Mladi zdrav kao ruža".*

Beograd, *Uredništvo*
mart 2005.